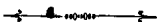

բանոտքեան շարունակութիւնն , միտն՝ Իս. Յարութիւնեանցի Գեորգ. պրոֆ. Ռատցելի Տարերք ազգագրաբանն, յոյնական շարունակութիւն Գ. զրբին: Հոս կը լմնայ բոլորովին Պր. Լալայեանի հինգերորդ գրքն որով ձկնած է նա իր գրքին մէջ ամբողջել՝ աւերակներու միջին, մեր նախնեաց յիշատակներն ու յիշատակարանները, և զանոնք անմահացնելով թողուլ յետնոց ինչ որ ժամանակն իր աւերիչ ձեռքերովն պիտի փճացնէր: Եւ կը յուսանք թէ Պր. Լալայեան ոչ միայն պիտի անմահացունէ զանոնք իր թերթովն, այլ և ասկէ վերջ՝ խօսեցնել պիտի տայ այդ յիշատակարանները ի նպատակ պատմութիւնի՝ որչափ պատմական տեսութիւններ ընելով անոնց վրայ որոնցմով լի է իր պատուական թերն:

Հ. Վ. ԹՈՌՍԵԱՆ

ԶԱՆՊԵՍ ԶԱՆՊԵՍԵՑ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ Ի ԹԵՐԹԵՐ

ԲԻՒՐԱԿՆ. — Մեր առջեւն ունինք Բիւրակնի անցեալ տարուան 50, 51, 52 թիւերն, որոնց վրայ Համառոտ տեսութիւն մը կը ներկայացընենք մեր ընթերցողաց: — Նկատողութեան կ'առնենք Սահակ Նպիւս. Խապայեանի մատենախօսական մի յօդուածն (էջ 788-791), որով բացայայտ կը ցուցուի թէ, մեր աղեղգրին Նդիշէ իւր «Իսն խրատոյ յաղագս միանձնաց» վերնագրով հաւաքաբար գրէ զօգտուելով Փիլոն երբայեցւոյ « Յաղագս ինեաց վարոյն տեսականին » գրութենէն: Արդ զրէ:

« Թեւեւ առաջին նալուածքով Փիլոնը իւր հոկաթեան մէջ Նդիշէն իւր համառոտութեամբ շատ քիչ զանգատներ իրարմէ բաց յապաւելով Փիլոնի այն մասերը, որ կը վերաբերին նախնի իմաստասիրաց վարդապետութեան՝ նըկատմամբ չորից տարեկան... միացեալը, շատ անշնչան տարբերութեամբ Նդիշէի « միանձնաց խրատ » ի նախագաղափարը կը կազմէ »:

Սահակ Նպիւս. Խապայեան իւր ներկայ ուսումնասիրութեամբ՝ կը վաւերացընէ իրով

առաջ մի քանի բանասիրաց այդ մի և նոյն ենթադրութիւնը: Այն միայն Նդիշէ, այլ և պատմիչ Հայրն Մովս. Խորենացի օգտուէր է Փիլոնի երաջանքին: Խապայեան Նպիւս. կոպտի կատարած այս բաղդատութիւնն ընթերցողն կը համոզէ թէ անտարուկոյս Նդիշէն բաւական օգտուէր է Փիլոնէն: — Այսպիսի Գոյնեան զարդարուն գրչով կը նկարագրէ ազգագրական նիւթ մը՝ Հայպատ և ժամկոյ Սարգիսը: — 3. Ալէքսանեան Մարգարեանի նախապաշարութիւնէն և սովորութիւններէն 24 հատ կը յիշէ. բայց մեր գիտութեան ասոնց գրեթէ մեծ ժաւը բոլորովին նման է Պոնտոսի ազգայնոց նախապաշարմանց. զոր օրինակ. աղուն վրայէն եթէ ցտօքելով անցնուի, աղան կարճահասակ կ'ըլլայ. ուրբաթ օր՝ երկաթի զգչկուր, զամ շինելը մեղք է, Քրիստոսը խաչողներու մեղաւորից կ'ըլլան, Պոնտոսի մէջ Աւագ ուրբաթ օր այս սովորութիւնը խստիւ կը յարգուի. իսկ օրը եթէ մէկը զամ զամէ, Քրիստոս խաչած կը համարուի: — Դ. Ա. Թուրեան լեզուաբանական յօդուած մ'ունի, որով կը ցուցընէ թէ ի Տարեւորէ Թուրքերն Հայերէն յՅ քառ փոխ առած են: Բիւրապի թառահալքն համոզուած է թէ այդ ամէն բաներն ալ տեղացի Թուրքերն Հայերէնէն փոխ առած են: Մենք ինչ որ տեսանք ոչ թէ ամէն բաներն Հայերէնէն առնուած է, այլ մի քանիք, վասն զի այդ յիշուած բաներէն ոմանք արդէն իսկ Թուրք բառարաններու մէջ կը գտնուին և փոխ առած են պարսիկ, արաբ և յայն լեզուներէն:

Այդ բաներուն կը յաջորդեն քան զառաջինն ուշիւ նուազ Հետաքրքրական Սիլվիո Հիսարի գաւառական բաներն: Ն. Ս. Ներսէսեան մանրամասն տեղեկութիւն կու տայ յիշեալ գաւառին մէջ կնոյն անական և տնտեսական զործերուն վրայ և կը նկարագրէ թէ ինչպէս կը կատարուին նշանաւոր և հարսնիկ հանդէսներն: — (Էջ 819) կը կարողանք կիրթին ընդ ազգայնոց 45 մաս նախապաշարութիւն, որոնք քիչ շատ նման են ուրիշ գաւառներու մէջ եղածներուն: — Այն միայն Հետաքրքրական այլ և յոյժ շահեկան կը գտնենք Ա. Ալիպաշեանի գիտնական մի յօդուածը (822-4), որով կը նկարագրէ և տեղեկութիւններ կու տայ Ալաշկերտի մէջ և Վանի շուրջը գտնուած աղուէսաբար, ա-

1. Հմմտ. Հ. Գար. Զարեհանալեան Մատենադարան Հայկական Թարգմանութեանց նախնեաց 1889) Վենետիկ. էջ 742 և 743:

գամանդանման (էլմաս) բերեղներու, լուսաւորայ քար և պաշտաղ անուամբ քարերու վրայ. կը խօսի նաեւ նոյն կողմերը գտնուած սակեքարերու, կապարի, քարիւրի և ուրիշ բնիկ յարցի ու պատմական քարերու վրայ: — Այսպիսի յօդուածներ «Բիշրակն»ի գեռաւելի յարց ու պատիւ կը պատճառեն, ու եթէ կարելի ըլլար այդ ուսումնական անուանց նաեւ եւրոպական անուններն նշանակել, որ շատ կարեւոր է, այն ատեն, «Բիշրակն»ի ծառայութիւնն գեռաւելի գնահատելի պիտի ըլլար. զարծ մը որ ոչ «Բիշրակն»ի խմբագրէն կը պահանջուի, այլ իւր թղթակց յօդուածագիր անձերէն: Մեր երկիրը չտեսմարան մ'է բուսոց, տեղոց, ծաղկանց, կենդանեաց և հանրանիւթոց, բայց չնքր վարանքի ըսելով, որ ատոնց գիտութիւնը ու ծանօթութիւնը տոկաւին բաւական ուսումնասիրուած չէ և գրեթէ աննշակ մնացած, մինչդեռ մշակուելու և քննութեան շատ կարօտ է. և զանոնք ուսումնասիրելով, պիտի ծանօթանանք մեր երկրի շնչաւոր և անշունչ բերոց և միանգամայն տեղեակ պիտի ըլլանք շատ գիտական հայանքի բառերու, որոնք խաւարի մէջ քողարկուած են: — Վեւրոյիշեալ յօդուածներէն գտաւ «Բիշրակն»ի այդ երեք պրակներուն մէջ կան նաեւ ուրիշ բանասիրական և կրթական յօդուածներ:

Պ. Դաւթեան և Պ. Լալայեանց մեր երկրի ժողովրդական գրականութիւնը, ազգագրութիւնը, պատմութիւնը, առասպելներն, երգերն ու լեզուն գովելի խանդով մը իրենց թերթին մէջ կ'ուսումնասիրեն: Մի և նոյն նիւթերն են որ այդ երկու զրագէտք կը մշակեն. բայց տարբեր եղանակաւ: Լալայեանցի գործը աւելի տեղագրական գիրք մ'է քան թէ հանդէս մը. իսկ Ս. Դաւթեանի թերթը ազգագրական հանդէս մ'է: Բառին ամփոփ իմաստով. և երկուքին օգուտն ու նպատակն հաւասարագոր ու նոյն է: Պ. Լալայեանց մեր երկրի կ'ուսմ երկու քաղաքներն կամ գիւղերն միուսումնասիրէ, բայց հիմնովին և մանրամասն տեղեկութիւններ կու տայ. այսպէս չէ Պ. Դաւթեանի հրատարակութիւնը, ինքը ձեռք ծրագրի մը կը հետեւի, որով հայաբնակ շատ քաղաքներու, գիւղերու ազգագրական նիւթոց վրայ, ամէն շարաթ առաւ նիւթեր կը հրատարակէ: Պ. Լալայեանց անձամբ կը ճանապարհորդէ և կ'ուսումնասիրէ նկարագրելի գաւառը կամ գիւղը, և այսու կրնայ անոր վրայ ընդարձակ ճառել. ու այս ուղղութիւնը կարելի չէ ազգագրական շարաթակթերթէ մը պահանջել: «Բիշրակն» ազգագրական նախագիտակ մ'է. իսկ «Ազգագրական հանդէս»ը նոյն մաս-

նաճիւղին փոքրիկ Թանգարան մը. ազգային բարքն, երկիրն, ռամկին բարբառն ու գիւտութիւնը ուսումնասիրող բանասէրը՝ այդ երկու թերթերէն կրնայ գիւրաւ գրական պաշար գտնել:

ՄԱՍԻՍ. — Մեր հին թերթերէն է «Մասիս», ինչպէս անունն նոյնպէս ինքն հնու. թեան համար համակրելի եղած է ազգիս: Քիչ ատենէն այդ թերթը իր յորելիանը պիտի կատարէ: Այնցելոյն մէջ թողուցած է տարիներով արդիւնք. և այդ ծերունի թերթը, որուն կեանքի ամէն տեսակ պայքար պակասած չէ, արդ թողորդին առաջ վիճակ մ'առած, նորէն հրապարակ կ'ենէն և նոր ու տարբեր ծրագրով: Երեկայ «Մասիս»ի խմբագիր Տիգրան Արփիարն, Պոլսոյ ամենէն ծանօթ հրապարակագիրն է:

Եւ ԲՆՉ Իւր թերթի նպատակն, զայն կը պարզէ իւր «Հանգրուան» անուամբ (թիւ 1) կարճ յօդուածին մէջ, որուն էական տողերն են.

«Մտածեցինք՝ քանի մը զրագէտ ու զրաւէր բարեկամներու հետ՝ թէ ոչ նուազ կարօտով զգացուած պէտքեր մը զսկսցուած առած պիտի ըլլանք՝ շարաթակթերթի վերածելով կիսամեակ «Մասիս»ը, աւելի լայնօրէն մշակելու համար գրական հիւղը, — տեղեկային և օտար գրականութիւնները մէկտեղ, — մեր ապրած կեանքը՝ վերական ձեռի տակ, քիչ մը բանաստեղծութիւն՝ բանասիրական ուսումնասիրութեան մը քով՝ արտի ու հոգեկան խնդիրներ՝ ժողովրդական-գիտական յօդուածի մը հետ, ապաւորութիւններ. յիշատակներ, ու քիչ մըն ալ ֆանդէզի»:

Տիգրան Արփիարեան իւր թերթի ծրագրիւր այսպէս կը ներկայացընէր իւր առաջին պրակին մէջ. մենք մեր զիմացն ունիւնք իւր այս նոր հրատարակութեան հինգ թիւերն, զատնք քննելով, իրրեւ ուղղութիւն այն է ինչ որ Պ. խմբագրին ծրագրած էր: Նախորդ «Մասիս»ի խմբագիր Պ. Նամոսն՝ ճեան իւր ուսումն Վերմանիոյ մէջ կատարած ըլլալով, զերման գրութեան օճն իւրացուցած էր. և կը գրէր և կը խմբագրէր իւր գերման մը և ոչ զարդարուն գրչով՝ ինչպէս ներկայ խմբագրեան և խմբագիրը, որոնք գաղղիական ժաղկեալ գրական ոճին կը հետեւին: Պ. Նամոսնճեան Տորբատի համալսարանի մէջ ուսեալ Ստեփանոս Նապարեանցի ոգին կը ցուցընէր, թէւ անոր պէս վառվռել և հաստ գրիչ մը չէր այլ աւելի կիրթ ու հանգարտ և առաջնորդող խմբագիր: Եւ Պ. Նամոսնճեանի գործն պիտի ունենար իւր զգալ արդիւնքն, եթէ թերթին ժողովրդեան՝ և ոչ թէ անհատական պայքարներու գրա-

դերս : « Մասխա » ի ներկայ խմբագիրն որ թէեւ գաղղիական եսական և թրթուռն գրականութիւնը ծաւալելու կը ծառայէ, բայց աւելի հանդարտ, ծաղկեալ և իմաստասէր գրել մ'ըլլալով, ցոյց կու տայ համակրելի և օգտակար հանդիսացնել իւր թերթը :

ԲՈՒՋԱՆԴԻՈՒՆ. — Թրքահայ մեծ հրապարակախօսը Պ. Բիւզանդ Բէշեան այս օրերս կատարեց իւր թերթին « Բիւզանդիոն » ի հազարթուեակի հանդէսն. և այսպիսի հանդէս մը ոչ սակաւ ուրախատիւն է խմբագրի մը համար, որ շարունակաբար նկդինակոչութեամբ փարձ է իւր ամենօրեայ օրաթերթին : Պ. Բիւզանդ Բէշեան որ հայ ընթերցասիրաց ծանօթ է Հին « Մասխա » ի ամենէն փայլուն օրերէն (1879-84), որուն ամենէն կորովաւ միտ և պատուաբեր աշխատակիցն էր իր պատմական և ազգային տեսութեամբ, այս օր ամբողջ մի քառորդ դար գրական հրապարակին վրայ՝ ազգին համար ծառայելէն յետոյ, գեւա կը շարժէ իւր անխոնջ գրելը, և իւր սեփական թերթով, քան զառաջինն աւելի գրական աղբիւր ունի : Հազարթուեակ ընթացից մէջ նա լոյս տուաւ իր գրող պատմական և քաղաքագիտական երկարապատում ու գիւտնագէտ գրչով գրուած յօդուածներ. ազգին ծանօթացուց գերման ազգը, Պիգմալքը և անոր ներկայ կայսրը, և գրեց նուպար փաշայի ընդարձակ կենսագրութիւնը : Շատերուն առջեւ վիրաւորող ու խայթող հրապարակագրի մը անուն ստացաւ, բայց և շատ անգամ ցուցուց անաչառ լինելն, որ մեծ հրապարակախօս հեղինակներու միայն սեփական է : « Բիւզանդիոն » ի խմբագրական, քաղաքական և ազգային քրօնիկի հեղինակն ինքն է, իսկ միւս բանասիրական, ազգագրական, լեզուաբանական, գիտական յօդուածներ, որոնք անպակաս են իր թերթի առաջին երեսէն, կը պատրաստեն Մամբրեան, Աղաբէկեան, Անդրէասեան, Ռէլալեան, Հինդլեան, Զարուհի և ծածկանուն Քասիմ, Վերծանող և անոնց նման այլ մշակուած գրիչներ : Քաւառներէն, Արտասահմանէն և Ռուսաստանէն ունի թղթակիցներ որ թերթին պատիւ կը բերեն : — « Բիւզանդիոն » ը ազգային օրագրաց մէջ առաջնակարգ գիրք մ'ունենցած է, հազարթուեակի առթիւ մեր մազթանէն է միշտ հեղինակաւոր տեսնել « Բիւզանդիոն » ը :

ձեր » . այսօր անոր նման պատուէր մը տրձաւ, զանգ կու տայ Տարվինի, Հիւքսէյէն, Հեկէլէի վարդապետութեանց սեփա պաշտպան « Մշակ » լրագրի էջերուն մէջ : Քաւանթարի թերթը պատգամ կը կարդայ և ուրախալի պատգամ :

« Դիպլոմատները իրանց զործն են տանուած նրանք կուսուծ են միմեանց դէմ : Թող այդպէս լինի. այդ նրանց զործն է : Իսկ մարդկանց զործը պիտի լինի ոչ թէ ատելութիւն տարածել ազգերի մէջ, այլ ընդհակառակն, համեմատութեան, փոխադարձ յարգանքի, եղբայրութեան մտքերը արժատացնել աշխարհում : Այդ ահագին զործը չէ կարելի կատարել, մինչեւ որ մենք չը արդիւնք յարգել նույն իսկ բնանախն » :

Համկաշի գործել, սիրել եղբայրը, յարգել թշնամին, այդ ունէր շատ գեղեցիկ քաղաքներն են. որոց կատարուած անհրաժեշտ է, և ատոնցմով ազգը կը շինուի և կը կազդուրուի : « Մշակ » այդպիսի ողջամիտ պատգամներ երբեք իւր էջերէն պակաս ըրած չէ. նա արդէն իսկ ներկայիս ցոյց կու տայ եղբայրակցութեան սէրը : Երկրաշարժէն թշուառութեան ենթարկուած Ախալքալաքի գիւղացիներու օգնութեան կը հասնի հանգանակութիւն քանակով. և արդէն այս և ասոր նման եղբայրական օգնութեան գործին մէջ « Մշակ » միշտ գրուածելի եղած է, և անոր համար ազգին մեծ մասը անոր կը համակրի :

ՆՈՐ-ՂԱՐ. — Թուահայ գրագէտն Պ. Ս. Հախումեան « Մահն էլ չէ ապտոտն » վերնագրով առաջնորդող յօդուած մը հրատարակած է « Նոր-ղար » ի (թիւ 1) մէջ. այդ գրութիւնն բուական է որոշ ազատփար մը առաւ, թէ մեր ժողովուրդը ինչպէս կը փարուի իւր խմբագրաց հետ : Վաղափոխի « Արաքս » ի խմբագիր Ս. Բուլամբեանը նաեւ իւր գիրքմանին մէջ վերջեր կ'առնու այն ժողովուրդէն, որուն ազգագրական ուրուեստը գիւցիցի ճաշակով գործարարելու համար ունենէն թանկագին գոհ մը ըրած է. իր երիտասարդ կեանքն է այդ գոհը : Եւ իբրեւ երախտիք, բաժանորդք հանգուցեալ Բուլամբեանէն արդ ես կը պահանջն իրեց քաժնեգիրնը, վասն զի վերջին թերթն չհրատարական խմբագիրը գերեզման կ'իջնէ : Պ. Հախումեան սրտ մեծ վրդով և կսկիծ կըրելով, հետեւեալ համեմատութիւնը կ'ընէ .

« Մեռնում է չարամառ ոնանկը, իւր հետ անանկացնելով հարկբուսուր անձինք և ընտանիքներ, ու գերեզմանը նրան ազատում է ասանջանքից : Մեռնում է յայտնի, բացարձակ գա-

ԻՌԻՍՍԱՀԱՅ ԹԵՐԹԵՐ

ՄԵՍԿԱ. — Աւետարանական ամենէն բարձր ու վսեմ պատուէրն է « Սիրեցեք զբնակիս »

լըլ որ միտնեմեր ունենալով հանդերձ, իւր
հարեւանի ունեցածն էլ էր գողցուեալ, և գե-
րեզմանն ազատուած է նրան տանջանքից ու
հաշուետուութիւնից: Մեռնում է հայ պարբե-
րական թերթի խմբագիրը և մահէ էլ նրան չէ
ազատուած պարտքից և հաշուետուութիւնից »:

Ու այսպիսի վարմունք մը պիտի քաջա-
լերէ՞ նոր սերունդը գրական գործին ողջա-
կէջ լինելու. պիտի քաջալերէ՞ մտաց մշակ-
ները, հաստատուն միայու իրենց նուիրա-
կան գործն յառաջ վարելու: Եւ միայն Ս.
Գուլամիւրեանն չէ որ այսպիսի ցաւալի և
ցուրտ բնդունելութիւն գտած է. այլ մեր
խմբագիր հանձնարեց և քանակաւոր անձերէն
շատերը, որոցմէ ոմանք ամենէն աղքատ ու
թշուառ վիճակին շղիմանալով՝ գերեզման
մտած են. և այլք որոնք ողջ են՝ թափառա-
կան կեանք մը կը վարեն և օրապահիկ հաց
մը գտնելու կ'աշխատին: Զարգիւնք, չքաջա-
լերեմք, չկազդուեմք հայ մամուլ խանդա-
վառ գործիչները: Ատոնք են ազգիս կարե-
ւոր նեցուկները:

Հ. Ս. ԵՐԵՄ.

Մեր մատենագրական գործն մի և մոյմ ամ-
տորներ կացութեամ մէջն է. արդ յառաջա-
գիտութիւնը գեղարուեստին վիճակած է: Գեղարուես-
տը որ երբեմն յազգիս՝ բնու գոյութիւն չուժե-
րար թա ծնած է, և շատերու
ուշագրաւ: Երուզակ մէջ կը

ԳԵՂԱՐՈՒՆԵՍ

տի սիրամար՝ արձանագործ. մկարիչ, փորագրիչ և
կրտսիշտ ամօր. և յոյս կու տամ զգնահատելի
ապագայ մ'ունենալու, մամաւանք Պրոյսիցի պա-
տանի երաժիշտն Գ. Տիրամ Ալեքսանան, որ իր
փորք հասակէն մեր մեծ « Վիլհելմինիստ » ըլ-
լալու կը պատրաստուի: Հուլակաւոր Կրիցմանէր
զմայ երաժիշտու Երոսայի կը ծանօթացըմէ. Տրեզ-
տայի եկկիկցույ մը մէջ Գ. Տիրամ՝ մուշակամե-
կիսի մասնակցել տուած է, և մոյմ առթիւ մայրա-
քաղաքի լրագրաց մէջ հայ « Վիլհելմինիստ »-ին հա-
մար կը կարգումք թէ. « Համոյք ունեցանք իրէկ
տաղանդաւոր երիտասարդ արուեստասէմ մի յսե-
լու: Գ. Ալեքսանան, աշակերտ փրեդրիկուս Կրից-
մանէրի, մշամատուր համդիտասայ իր գործերքմ՝
բազմազգի, հերշմիտալ և ամենայնապակ հարմամբ,
Մագարի և Շիմանի երկասիրութեամբ արժա-
նատուր նուագածու »: Գ. Ալեքսանան մտադիր է
մեծ մուշակամեկնունք տալ Ռուսաստանի, Պու-
սայ և Բուսմանիոյ մէջ, այդ հայաշատ տեղերմ:

Ուրիշ առթիւ մեր ըմթիրցողաց կը մերկայացըմինք
Գ. Ալեքսանանի պատկերմ և մամուրմամ տեղե-
կութիւն կու տամք այդ երիտասարդ « Վիլհելմին-
իստ »-ի մասին. առ այժմ որ մայիթներ որ օտար
մամուլէ՞ զգնահատուած, արժանամայ ազգային
մամուլէ՞ն ալ զմտահատուելու: Շարունակեմք
զեղարուեստի յուշիկներմ: Այժմ փարզու մէջ կը
բազմամամ հայ մկարիչներ. քիչ բացառութեամբ
ամեն մի հայուն ձաշակաւոր ու զեղարուեստի
տէր լինելմ կ'երաշխարհեն. Ոմ արդ լիբիքիս
հաստատուեցաւ ոտսահայ ծամթ մկարիչմ Բու-
շիմջայանան որ իր վրձնով մեծ համար կը ստա-
նայ և Դոշակ կը թողու. 1900ի ցուցահամդիսին
տես պիտի զմէ « Ամպիր » և « Արարատ » սքան-
չիկի մկարները: — Փարեզմամ մամուլը գրեթէ ա-
մեն տիս մեր մկարչաց մանաւանդ է. Շահինի և
Ա. Շապանանի վրայ մերդողհամներ կը կարգայ:
Մեր հոշակաւոր մկարիչներմ է Թաւ. Տրապիդ-
միցի Գ. Տէթմանան որ ի չառվի և ի զինտիկ
մկարներու այդ ամենէն համարաւոր թանգարա-
մերու մէջ ուսումնասիրած է իւր գեղարուեստը,
այժմ Տփղիսու զինուորական թանգարանի դաշնիմ
մէջ դրած է զանազան մկարներ, յորցդ լաւագոյն
համարուածները զննետից տեսարաններմ են: Եւ
քանի որ գեղարուեստի մամամեղ գերու վրայ է
մեր խօսքմ չմոռանք յիշելու փարիզաբնակ հոյ
արձանագործ Ա. Տէր Մարուքիանի արձան, ու-
րում պատկերմ յոյս տեսած է « 17 Արմէն »-ի (թիւ
136) մէջ: Գեղեցիկ մոռմութիւն և զովիկ գործ
մէ՞ գաղղիական տիպով մուսայ մը կամզմար Գե-
շիկթաշխանի, Պառլամանի, Աքուլամի, Արծ-
րուելոյ, Դաթիքի, Կազարեանցի, Թուրեանի գուռ-
մերով դրուագեալ խարսխի մը վրայ, կը պսակէ
մեր ազգին այդ տաղանդաւոր համեմարները, և
Տէր Մարուքի արձանմ գուցէ գեռ աւելի զմա-
հատուէր, եթէ այդ հայ բանաստեղծներմ հայ պար-
կիշտ զեցուհի մը կամ տիրուհի մը պատկեր:

*

Ներկայիս ուսանայ Դասարտութիւնը յարգամբ
ու սեծարմբ կը յալալէ ամուսնի ուս յուրի զի-

ԳՐԱԿԱՆ

առթիւ. Ռու Հայուն համար ամբողջ
սէր ու մտահոյանք ցոյց տա-
նուներէն թարգմանած է մեր ամուսնի բանաստեղ-
ծից ոտամուր և արծակի քիթութիւնը. ուսան-
ծանթացուած է մեր հոշակաւոր գրիչները, մեր
լրագրիչները և մեր թարգմար: — Օտար գրակա-
նութիւնը կը ծանօթանայ հայ գրական մշակմե-
րուն և լեզուիմ, ու այս մեզ համար ուրախալի է:
Խաւ հայազեւմ ճէզա սկսած է ուսումնասիրել
մեր մայրենաց թարգմանութիւնը, և համեմատել
մեր հին և արդի լեզուն: Պրոֆ. Դիզա գրական գի-
ղեցիկ ծանցիկներ կը բամայ և կու տայ քիչ պտուղ,
բայց ըմտիք և շատ տիրութիւն: Դակ փարիզու
հայազեւմ Մէլէ « Collège de France »-ի մշամա-
ւոր դպրոցիմ մէջ՝ սկսած է հայերէնի ծայմարա-